Waarschuwen tegen (mogelijk) Wob-misbruik kan gemeente geld kosten

Prof. Mr. G.A. van der Veen

Deze bijdrage verscheen als artikel in de Gemeentestem 2019/101

Het lijkt een voorbeeld van prettige collegiale omgang binnen gemeenten. Bij Wob-verzoeken kan soms een vermoeden van misbruik rijzen. Om patronen te vinden, kan het zinvol zijn om verzoeken tussen diverse bestuursorganen uit te wisselen. Ook in nobelere situaties kan contact met buurgemeenten wenselijk zijn. Er kan inhoudelijk afgestemd worden wanneer dezelfde of vergelijkbare documenten gevraagd blijken.

Alleen: de bestuursrechter ziet geen ruimte voor dit soort collegiale dienstverlening. Dat blijkt uit een uitspraak van de rechtbank Overijssel van 28 mei 2019, ECLI:NL:RBOVE:2019:1827. Wat was het geval? De rechtbank had bij een eerdere uitspraak van 18 juli 2018, ECLI:NL:RBOVE:2018:2496, geoordeeld dat doorzending van persoonsgegevens door een gemeentelijk ambtenaar aan een naburige gemeente niet voldeed aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit die uit artikel 8 van de toen geldende Wet bescherming persoonsgegevens voortvloeiden. De ambtenaar had de gegevens dus niet mogen doorzenden. Men zou zeggen dat dat dan onrechtmatig feitelijk handelen was, maar de procedure ging over een verzoek om inzage in de (verwerking van) persoonsgegevens onder het toenmalige artikel 35 Wbp. Het College had deze verzending ten onrechte niet genoemd als verwerking in het besluit op dat verzoek en evenmin in de daarop volgende beslissing op bezwaar. De rechtbank vernietigde de beslissing op bezwaar wegens dat gebrek.

De tweede uitspraak behandelt de daarop volgende nieuwe beslissing op bezwaar. De uitspraak is gebaseerd op de inmiddels in werking getreden AVG, de Algemene verordening gegevensbescherming. Het gemeentebestuur had bij de nieuwe beslissing op bezwaar een verzoek om schadevergoeding wegens schending van de privacy afgewezen. De rechtbank past dat verzoek in de procedure in met een verwijzing naar de verzoekschriftprocedure van artikel 8:88 Awb. Deze dient ter verkrijging van schadevergoeding wegens (onder meer) onrechtmatige besluiten en onrechtmatige handelingen ter voorbereiding van onrechtmatige besluiten.

De rechtbank acht de afwijzing onjuist. Volgens de rechtbank was de belanghebbende als gevolg van het onrechtmatige besluit in zijn persoon aangetast wegens verlies van controle over zijn persoonsgegevens. Dat is een persoonlijkheidsrecht. Dit betekent dat de belanghebbende op grond van artikel 82 van de AVG in samenhang met artikel 6:106 BW recht heeft op een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding. Wat betreft de hoogte van die vergoeding neemt de rechtbank in acht dat in het onrechtmatige besluit geen rechtvaardiging is gegeven voor de verwerking van de persoonsgegevens van eiser. De rechtbank neemt mede in aanmerking het gestelde onder 75, 85 en 146 van de preambule bij de AVG. Al met al kent de rechtbank 500 euro aan immateriële schadevergoeding toe.

Waarschuwen tegen (mogelijk) Wob-misbruik kan gemeente geld kosten

Is dit genoemde verlies van controle over persoonsgegevens wel veroorzaakt door gemeentelijke besluiten, of toch niet veeleer door de onrechtmatig geachte toezending aan de buurgemeente? Toezenden lijkt mij feitelijk handelen, maar geen feitelijk handelen als bedoeld in artikel 8:88 Awb. De toezending is een afzonderlijke handeling die mij geen handeling ter voorbereiding van een besluit lijkt. Ongeacht echter deze kanttekening, is de boodschap helder: al te collegiale doorzending van aanvragen kan bij de Overijsselse rechtbank schending van de privacy opleveren en geld kosten.